

سریال‌های تلویزیون

گرفتار تظاهر و

ریاکاری شده‌اند

گفت‌وگوی
صبا با محمود
گیرلو، منتقد و
پژوهشگر رسانه

فرهنگی است.»

او افزود: «بسیاری از موضوعاتی که در سریال‌ها مطرح می‌شوند، ذاتاً مهم هستند اما پرداخت آن‌ها سطحی، مستقیم و شعاری است. به همین دلیل مخاطب احساس نمی‌کند مسائل و دغدغه‌های واقعی او در این آثار بازتاب یافته‌اند و نمی‌تواند با شخصیت‌ها و روایت‌ها همذات‌پنداری کند.» این پژوهشگر رسانه با اشاره به اهمیت نقش رسانه در روایت واقعیت گفت: «بارها تأکید شده بود که توانایی رساندن پیام و روایت واقعیت، گاه از ابزارهای نظامی نیز مؤثرتر است، اما امروز به دلیل فقدان خلاقیت و نوآوری، قاب رسانه ملی به جای آنکه محل روایت داستان‌ها و تولیدات هنری باشد، به فضایی برای بیان مستقیم و شعاری تبدیل شده است.»

او ادامه داد: «امروز در میدان‌های واقعی جامعه، هویتی نوین از نیروهای انقلابی و عدالت‌خواه دیده می‌شود که جهان را به تعجب واداشته است، اما در سریال‌ها و داستان‌های تلویزیونی با روایت‌هایی سطحی، کم‌عمق و فاقد نگاه نو مواجه هستیم. این مسئله نه به هنرمندان بلکه به مدیرانی بازمی‌گردد که یا فاقد این نگاه هستند یا توانایی انتقال آن را ندارند.»

گیرلو درباره تفاوت سریال‌های امروز با آثار موفق دو دهه گذشته اظهار کرد: «تحلیل من این است که با وجود تمام زحماتی که هنرمندان برای تولید سریال‌ها می‌کنند، بخش عمده‌ای از برنامه‌ها و آثار نمایشی تلویزیون گرفتار رگه‌هایی از تظاهر و فریب شده‌اند؛ موضوعی که برای مخاطب امروز کاملاً قابل تشخیص است.»

او افزود: «بسیاری از آثار به ظاهر دارای هویت انقلابی و مذهبی هستند و در راستای سیاست‌های اعلام شده تولید می‌شوند، اما برای مخاطب باورپذیر نیستند. وقتی مخاطب به مفاهیم داستان ایمان نداشته باشد، به سادگی از کنار آن عبور می‌کند و اثر را فراموش می‌کند.»

گیرلو در پایان گفت: «فاجعه‌آمیزترین اتفاق آن است که مخاطب هنگام تماشای یک سریال یا برنامه، با دیدن یک صحنه یا شنیدن یک جمله به اطرافیان‌ش بگوید این را فقط برای گرفتن مجوز پخش گفته‌اند. این همان ریاکاری و ظاهرسازی است که امروز گریبان بسیاری از برنامه‌ها و سریال‌ها و در نهایت مدیران رسانه ملی را گرفته است.»

او تأکید کرد: «تا زمانی که این وضعیت ادامه داشته باشد، فاصله میان تلویزیون و مخاطبان‌ش بیشتر خواهد شد و اعتماد مخاطب به آثار نمایشی رسانه ملی باز نخواهد گشت.»

انتقاد از کیفیت سریال‌های تلویزیونی و کاهش اقبال مخاطبان به تولیدات رسانه ملی، موضوعی است که در سال‌های اخیر بارها از سوی کارشناسان و منتقدان مطرح شده است. بسیاری معتقدند آثار نمایشی تلویزیون دیگر مانند گذشته توانایی روایت زندگی مردم، بازتاب مسائل اجتماعی و خلق شخصیت‌های ماندگار را ندارند.

این در حالی است که تلویزیون در دهه‌های مختلف با مجموعه‌هایی چون «پدرسالار»، «شب دهم»، «روزگار قریب»، «مهم گریخت» و ده‌ها اثر دیگر توانسته بود علاوه بر جذب میلیون‌ها مخاطب، نقش مهمی در شکل‌دهی به گفت‌وگوهای اجتماعی و فرهنگی ایفا کند. امروز اما فضای رقابتی رسانه‌ها دستخوش تغییرات گسترده‌ای شده است. گسترش شبکه نمایش خانگی، توسعه پلتفرم‌های اینترنتی و افزایش دسترسی مخاطبان به محتوای متنوع داخلی و خارجی، شرایطی را به وجود آورده که هر اثر نمایشی برای جلب توجه مخاطب ناچار است از استانداردهای بالاتری در روایت، شخصیت‌پردازی و کیفیت تولید برخوردار باشد. در چنین فضایی، عملکرد سریال‌های تلویزیونی بیش از گذشته زیر ذره‌بین قرار گرفته و پرسش‌هایی درباره جایگاه فعلی رسانه ملی در عرصه تولیدات نمایشی مطرح شده است. آیا تلویزیون توانسته خود را با تحولات سلیقه مخاطبان هماهنگ کند؟ مهم‌ترین چالش‌های سریال‌سازی در رسانه ملی چیست و چه عواملی باعث شده بخشی از مخاطبان از تولیدات نمایشی تلویزیون فاصله بگیرند؟ محمود گیرلو، منتقد و پژوهشگر رسانه، در گفت‌وگو با صبا به بررسی این پرسش‌ها پرداخته و از منظر سیاست‌گذاری، مدیریت و شیوه روایت در آثار نمایشی رسانه ملی، وضعیت امروز سریال‌های تلویزیونی را مورد نقد و ارزیابی قرار داده است.

ناصر ارباب
گفت‌وگو

این اتفاقات نشان داد مدیران فعلی نه تنها در شرایط عادی برنامه و استراتژی متناسب با شرایط روز ندارند، بلکه در شرایط بحرانی نیز از تدبیر و خرد لازم برای تولید آثار جذاب و متناسب با نیاز جامعه برخوردار نیستند.»

گیرلو ادامه داد: «البته نمی‌توان تلاش بی‌وقفه کارکنان رسانه ملی و تولیدکنندگان برنامه‌ها و سریال‌ها را نادیده گرفت، اما وقتی مدیریت ناآگاه، کم‌دانش یا وابسته به یک جریان فکری محدود و فاقد خلاقیت در رأس قرار می‌گیرد، نه تنها مخاطب جدید جذب نمی‌شود بلکه مخاطبان موجود نیز از رسانه فاصله می‌گیرند.» او تأکید کرد: «عملکرد مدیریت فعلی رسانه ملی به گونه‌ای بوده که تقریباً همه را ناراضی کرده است؛ چه کسانی که در میدان حضور دارند و چه کسانی که در خانه‌ها نظاره‌گر هستند. تنها موفقیت این مدیریت آن بوده که بر تعداد مخاطبان رسانه‌های رقیب افزوده است.»

گیرلو درباره انتقادهای مطرح شده نسبت به تمرکز بیش از اندازه سریال‌ها بر موضوعات خانوادگی و ایدئولوژیک گفت: «دلیل عمده عدم استقبال از سریال‌های فعلی رسانه ملی، عدم درک درست و شناخت صحیح مدیران از شیوه سیاست‌گذاری دقیق برای رسیدن به اهداف

گیرلو درباره مصنوعی بودن روایت، شخصیت‌پردازی و فضاسازی در بسیاری از سریال‌های تلویزیونی گفت: «صدا در صد این نقطه ضعف که این روزها کاملاً مشهود است به سیاست‌گذاری رسانه ملی برمی‌گردد. تجربه سال‌های گذشته نشان داد اگر فیلمنامه‌نویسان آزادی عمل و آزاداندیشی داشته باشند، می‌توانند هم‌راستا با سیاست‌های رسانه ملی آثاری تولید کنند که هم مخاطب گسترده داشته باشد و هم اهداف فرهنگی رسانه را تأمین کند.»

او افزود: «متأسفانه از زمانی که نگاه بسته و قشری همراه با عدم تعقل و خرد در مجموعه رسانه ملی در رأس قدرت قرار گرفت، علیرغم شعارهای پرطمطراق و هیجان‌انگیز، در عمل مشخص شد که این مدیران فاقد تخصص و مهارت لازم برای تولید آثار هنری در رسانه ملی هستند.»

این منتقد رسانه با اشاره به عملکرد رسانه ملی در رویدادهای اخیر اظهار کرد: «نمونه روشن این مسئله را می‌توان در عملکرد تولیدات رسانه‌های پس از جنگ دوازده روزه و همچنین جنگ رمضان مشاهده کرد.

شیدا
SHEYDA.COM
تماشای آنلاین فیلم و سریال

گل‌سنگ
کارگردان
ابراهیم ایرج‌زاد
تهیه‌کننده
زینب نقوایی

